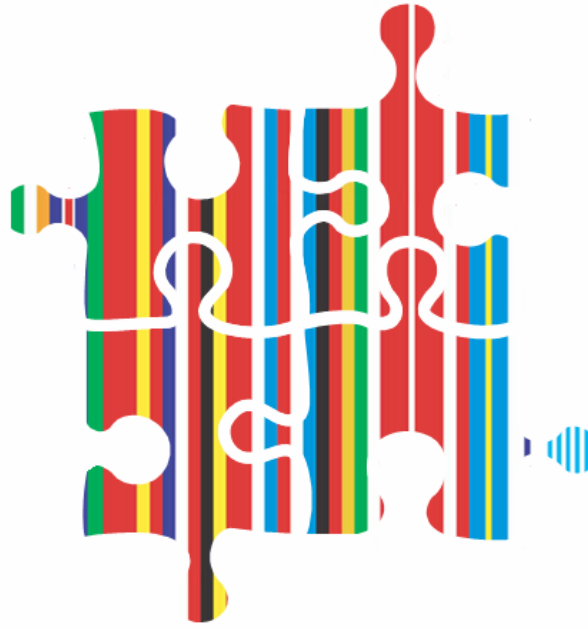

Οικοδομώντας μια Ευρωπαϊκή Κοινότητα Αξιών

Κέντρο Πληροφόρησης Europe Direct ΕΛΙΑΜΕΠ

Αθήνα 2009

Το κέντρο πληροφόρησης Europe Direct ΕΛΙΑΜΕΠ αποτελεί μέλος του ομώνυμου πανευρωπαϊκού δικτύου ενημέρωσης και φιλοξενείται στο Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ). Σκοπός του κέντρου είναι να φέρει την Ευρωπαϊκή Ένωση πιο κοντά στους Έλληνες πολίτες απαντώντας στα ερωτήματά τους σχετικά με τη δομή, τον τρόπο λειτουργίας και τις δραστηριότητές της και αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες για τη διάδοση των πληροφοριών αυτών σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση και τη δράση του κέντρου επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας στη διεύθυνση <http://europedirect.eliamep.gr>.

Περιεχόμενα

4 Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως κοινότητα αξιών

8 Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

12 Η σημασία του Χάρτη

14 Αντί επιλόγου

15 Χρήσιμοι Σύνδεσμοι

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως κοινότητα αξιών

Στις 9 Μαΐου του 1950, με νωπές ακόμη τις μνήμες του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και την απειλή της πυρηνικής αλληλοεξόντωσης να πλανάται πάνω από τον κόσμο, ο Γάλλος Υπουργός Εξωτερικών Robert Schuman παρουσίασε μια πρόταση που έμελλε να αλλάξει για πάντα το ρου όχι μόνο της ευρωπαϊκής, αλλά και της παγκόσμιας ιστορίας. Με απώτερο σκοπό τη διασφάλιση και εδραίωση της ειρήνης πρότεινε τη δημιουργία μιας κοινής αρχής για τη διαχείριση της παραγωγής άνθρακα και χάλυβα, που εκείνη την εποχή αποτελούσε έναν από τους ζωτικότερους τομείς της οικονομίας των ευρωπαϊκών κρατών και κύρια πηγή πρώτων υλών για την πολεμική τους βιομηχανία. Μέσα από την κίνηση αυτή ο Schuman ήλπιζε ότι θα πυροδοτούσε μια αλυσιδωτή αντίδραση που θα οδηγούσε στη σταδιακή σύγκλιση του συνόλου των συμφερόντων των ευρωπαϊκών κρατών και τη συγκρότηση μιας ευρωπαϊκής ομοσπονδίας, η οποία με τη σειρά της θα καθιστούσε το ενδεχόμενο μιας νέας πολεμικής σύγκρουσης *όχι μόνο αδιανόητο, αλλά και υλικά αδύνατο*¹. Έτσι γεννήθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η κορυφαία αυτή στιγμή στην ιστορία της αποτελεί ίσως ένα από τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα που αποδεικνύουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι μόνο μια κοινότητα οικονομική ή

¹ Δήλωση της 9^{ης} Μαΐου 1950, από τη δικτυακή πύλη Europa (http://europa.eu/abc/symbols/9-may/decl_el.htm - Ημερ. πρόσβασης 25/5/2009)

πολιτική, αλλά πρώτα και κύρια μια κοινότητα αξιών. Δεν είναι τυχαίο που στο δεύτερο μόλις άρθρο της ιδρυτικής της συνθήκης ορίζεται ότι «[η] Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού, της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.»²

Ενδεικτικό της θεμελιώδους σημασίας των παραπάνω αξιών για την υποστήριξη και προώθηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης είναι και το γεγονός ότι βασική προϋπόθεση για να ενταχθεί μια χώρα στους κόλπους της ΕΕ αποτελεί η εγγύηση των αρχών της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και ο σεβασμός και η προστασία των μειονοτήτων³. Ωστόσο τα παραπάνω δεν ισχύουν μόνο εντός της ευρωπαϊκής επικράτειας. Η ίδια λογική διέπει και τις σχέσεις της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο: Εκεί οι συνθήκες προβλέπουν ρητά ότι στόχος της ΕΕ είναι να προάγει «την ειρήνη, την ασφάλεια, την αειφόρο ανάπτυξη του πλανήτη, την αλληλεγγύη και τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ των λαών, το ελεύθερο και δίκαιο

² Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Άρθρο 2, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C115/17 (9/5/2008)

³ Οι όροι της διεύρυνσης, από τη δικτυακή πύλη Europa (http://ec.europa.eu/enlargement/the-policy/conditions-for-enlargement/index_el.htm - Ημερ. πρόσβασης 26/5/2009)

εμπόριο, την εξάλειψη της φτώχειας και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων»⁴.

Πολλές φορές τείνουμε να παραβλέπουμε τη διάσταση αυτή της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, ίσως επειδή στις κοινωνίες που ζούμε έχουμε πλέον την πολυτέλεια να θεωρούμε τις συγκεκριμένες αρχές και αξίες δεδομένες ή ίσως επειδή δεν είναι πάντοτε εύκολο να διακρίνουμε τι σημαίνουν για την καθημερινή ζωή του καθενός από εμάς. Ωστόσο η εδραίωση και η προστασία τους δεν είναι μόνο θέμα ηθικής επιταγής. Ο σεβασμός των δικαιωμάτων και η προώθηση των στόχων που πηγάζουν από τις αξίες αυτές μας διασφαλίζουν ένα από τα υψηλότερα βιοτικά επίπεδα παγκοσμίως και μας επιτρέπουν να αναπτύξουμε την προσωπικότητά μας και να ζήσουμε τη ζωή μας ελεύθερα χωρίς το φόβο των διωγμών ή το βάρος των διακρίσεων. Αρκεί να φανταστούμε για μια στιγμή την καθημερινότητά μας χωρίς το εξεζητημένο αυτό πλέγμα προστασίας ή να ρίξουμε μια ματιά στην κατάσταση που επικρατεί σε χώρες, όπου αυτό δεν υπάρχει, για να αντιληφθούμε τη σπουδαιότητά του. Ταυτόχρονα, η προώθηση των αξιών αυτών σε παγκόσμιο επίπεδο συμβάλλει στην επίλυση προβλημάτων που μας επηρεάζουν όλους, ανεξαρτήτως του πόσο μακριά βρισκόμαστε από την πηγή τους, βελτιώνοντας τις ζωές εκατομμυρίων ανθρώπων τόσο εντός όσο και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το φλέγον ζήτημα της μετανάστευσης. Οι πόλεμοι, οι διακρίσεις, η ανελευθερία, η πείνα, η φτώχεια, αναγκάζουν κάθε χρόνο εκατοντάδες χιλιάδες

⁴ Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Άρθρο 3, Παρ.5, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C115/17 (9/5/2008)

συνανθρώπους μας να αναζητήσουν μια καλύτερη τύχη στην Ευρώπη. Ωστόσο οι μετακινήσεις αυτές δημιουργούν οικονομικές και κοινωνικές πιέσεις, στις οποίες τα ευρωπαϊκά κράτη δεν μπορούν πάντοτε να ανταποκριθούν. Επομένως, αναλαμβάνοντας δράση για την αντιμετώπιση των αιτιών που οδηγούν τους ανθρώπους αυτούς να εγκαταλείψουν τις εστίες τους, η Ευρωπαϊκή Ένωση όχι μόνο συμβάλλει στην προώθηση των αξιών που πρεσβεύει, αλλά πετυχαίνει ταυτόχρονα και την πρακτική βελτίωση της ζωής στις χώρες αυτές, μειώνοντας έτσι τη μεταναστευτική ροή και συνεπώς και τις πιέσεις που υφίστανται τα κράτη-μέλη της.

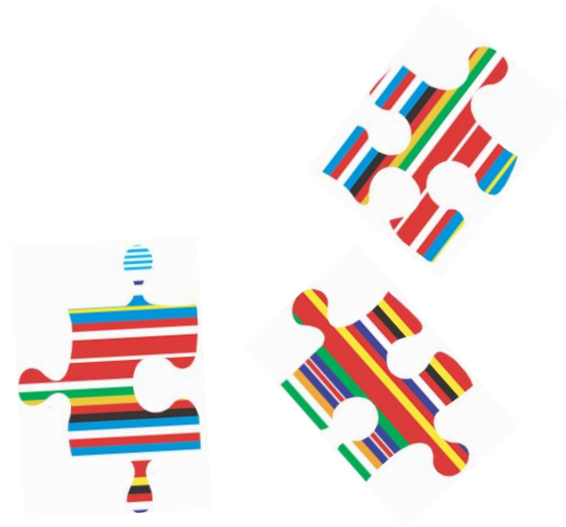

Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τον Ιούνιο του 1999 η Ευρωπαϊκή Ένωση ενίσχυσε τη δέσμευσή της για την προάσπιση και εδραίωση των αξιών που πρεσβεύει λαμβάνοντας μια ιστορική απόφαση: όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα που ίσχυαν σε πανευρωπαϊκό επίπεδο θα συγκεντρώνονταν σε ένα ενιαίο κείμενο με στόχο την ακόμη καλύτερη διασφάλιση και διεκδίκησή τους από τα εκατομμύρια των κατοίκων της, προς όφελος των οποίων υπάρχουν. Επιπλέον, με τον τρόπο αυτό η Ένωση θα αποκτούσε έναν αξιακό οδικό χάρτη για τη μελλοντική της πορεία, αλλά και μια πιο απτή και συγκεκριμένη ταυτότητα τόσο ενώπιον των πολιτών της όσο και του υπόλοιπου κόσμου. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία, ωστόσο, θεωρήθηκε ριζοσπαστική και για έναν ακόμη λόγο. Επιδιώκοντας τη διαμόρφωση ενός όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικού κειμένου, η εκπόνησή του ανατέθηκε σε μια πολυσυλλεκτική συνέλευση, αποτελούμενη από εκπροσώπους των κυβερνήσεων και των κοινοβουλίων των κρατών-μελών, καθώς και όλων των ευρωπαϊκών οργάνων.

Ταυτόχρονα, μια ειδική, διαδικτυακή πλατφόρμα διαλόγου επέτρεψε στους απλούς ανθρώπους και στους εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών να εκφράσουν τις απόψεις τους και να συνδιαμορφώσουν την πορεία των συζητήσεων. Καθ' όλη δε τη διάρκεια της διαδικασίας το κοινό είχε ευρεία πρόσβαση μέσω Διαδικτύου τόσο στις διαβουλεύσεις όσο και στα αποτελέσματα των εργασιών της συνέλευσης.

Μέσα από την καινοτόμο αυτή διαδικασία γεννήθηκε ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται συνοπτικά οι αρχές, οι αξίες και τα δικαιώματα που προστατεύει:

Τίτλος I – ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ

1. Σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας
2. Δικαίωμα στη ζωή
3. Δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου
4. Απαγόρευση των βασανιστηρίων & των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης
5. Απαγόρευση της δουλείας & της αναγκαστικής εργασίας

Τίτλος II - ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ

6. Δικαίωμα στην ελευθερία & την ασφάλεια
7. Σεβασμός της ιδιωτικής & οικογενειακής ζωής
8. Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
9. Δικαίωμα γάμου & δικαίωμα δημιουργίας οικογένειας
10. Ελευθερία σκέψης, συνείδησης & θρησκείας
11. Ελευθερία έκφρασης & πληροφόρησης
12. Ελευθερία του συνέρχεσθαι & του συνεταιρίζεσθαι
13. Ελευθερία της τέχνης & της επιστήμης
14. Δικαίωμα στην εκπαίδευση
15. Ελευθερία του επαγγέλματος & δικαίωμα στην εργασία
16. Επιχειρηματική ελευθερία
17. Δικαίωμα ιδιοκτησίας
18. Δικαίωμα ασύλου
19. Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης & έκδοσης

Τίτλος III - ΙΣΟΤΗΤΑ

20. Ισότητα απέναντι στο νόμο
21. Απαγόρευση διακρίσεων
22. Πολιτιστική, θρησκευτική & γλωσσική πολυμορφία
23. Ισότητα μεταξύ γυναικών & ανδρών
24. Προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού
25. Προστασία των δικαιωμάτων των ηλικιωμένων
26. Ένταξη των ατόμων με αναπηρίες

Τίτλος IV - ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

27. Δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση & στη διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης
28. Δικαίωμα διαπραγμάτευσης & συλλογικών δράσεων

29. Δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας
30. Προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης
31. Δίκαιες & πρόσφορες συνθήκες εργασίας
32. Απαγόρευσης της εργασίας των παιδιών & προστασία των νέων στην εργασία
33. Δικαίωμα στην οικογενειακή & επαγγελματική ζωή
34. Δικαίωμα κοινωνικής ασφάλισης & κοινωνικής αρωγής
35. Προστασία της υγείας
36. Πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος
37. Προστασία του περιβάλλοντος
38. Προστασία του καταναλωτή

Τίτλος V -ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

39. Δικαίωμα του εκλέγειν & του εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
40. Δικαίωμα του εκλέγειν & του εκλέγεσθαι στις δημοτικές & κοινοτικές εκλογές
41. Δικαίωμα χρηστής διοίκησης
42. Δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα
43. Δικαίωμα προσφυγής στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή
44. Δικαίωμα αναφοράς
45. Ελευθερία κυκλοφορίας & διαμονής
46. Διπλωματική & προξενική προστασία

Τίτλος VI – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

47. Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής & αμερόληπτου δικαστηρίου
48. Τεκμήριο αθωότητας & δικαιώματα της υπεράσπισης
49. Αρχές της νομιμότητας & της αναλογικότητας αξιόποινων πράξεων & ποινών
50. Δικαίωμα του προσώπου να μη δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη

Το πλήρες κείμενο του Χάρτη διατίθεται από την πύλη ευρωπαϊκού δικαίου EUR-LEX στη διεύθυνση

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:303:0001:0016:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:303:0001:0016:EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:303:0001:0016:EL:PDF)

Η σημασία του Χάρτη

Η σημασία του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων είναι πολλαπλή. Κατ' αρχάς, ενισχύει την αξιακή διάσταση του χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τοποθετώντας τις αξίες και τα δικαιώματα που προστατεύει στο επίκεντρο της διαδικασίας οικοδόμησης και της δράσης της. Καλύπτοντας ένα ευρύτατο φάσμα ατομικών, πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών δικαιωμάτων, επηρεάζει άμεσα τους σημαντικότερους τομείς της καθημερινής ζωής του Ευρωπαίου πολίτη και θωρακίζει το παραδειγματικό βιοτικό επίπεδο που έχουν κατορθώσει να διασφαλίσουν τα κράτη-μέλη της Ένωσης. Επιπλέον, ο Χάρτης ανταποκρίνεται στις προκλήσεις της νέας εποχής περιλαμβάνοντας πρωτοποριακές ρυθμίσεις, όπως για παράδειγμα την απαγόρευση της ευγονικής και της κλωνοποίησης, την προστασία των προσωπικών δεδομένων, τη διασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος ή την προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων. Με τον τρόπο αυτό, συμπληρώνει και επεκτείνει ήδη υπάρχουσες συνθήκες (όπως για παράδειγμα τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης), βελτιώνει το ισχύον νομικό πλαίσιο, θέτει νέα παγκόσμια standards και ανοίγει το δρόμο στα δικαστήρια να εξελίσσουν το δίκαιο των θεμελιωδών δικαιωμάτων μέσα από τις αποφάσεις τους.

Σήμερα, ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, παρά το πολιτικό του βάρος, δεν έχει καταστεί ακόμη νομικά δεσμευτικός. Ωστόσο, τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θεωρώντας υποχρέωσή τους να συμμορφωθούν προς τις αρχές που τα ίδια αναγνώρισαν ως θεμελιώδεις και απαράβατες, λειτουργούν ήδη με γνώμονα το περιεχόμενό του. Έτσι, για παράδειγμα, όλα τα προσχέδια

κανονισμών ή οδηγιών που παρουσιάζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ελέγχονται, ώστε να είναι συμβατά με όσα ορίζονται από το Χάρτη. Τα Δικαστήρια των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχουν ήδη σε αρκετές περιπτώσεις στηριχθεί σε άρθρα του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων για να αιτιολογήσουν τις αποφάσεις τους. Με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έχει συγκροτηθεί μια ειδική ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων που παρακολουθεί την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην ΕΕ και βοηθά τα ευρωπαϊκά όργανα στην καλύτερη εφαρμογή και προστασία τους.

Εφόσον ωστόσο κυρωθεί η λεγόμενη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη της Λισαβόνας, ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων θα αποκτήσει την ίδια νομική ισχύ με τις συνθήκες. Με άλλα λόγια θα καταστεί δεσμευτικός τόσο για την ΕΕ όσο και για τα κράτη-μέλη της. Και τι σημαίνει αυτό; Ότι τα δικαιώματα που περιλαμβάνονται στο Χάρτη θα είναι πλέον κατοχυρωμένα σε όλη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι κάθε πολίτης ή κάτοικός της θα μπορεί να καταφεύγει στο δικαστήριο, εάν θεωρεί ότι κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου κάποιο ευρωπαϊκό ή εθνικό όργανο τα παραβίασε.

Αντί επιλόγου...

Σήμερα, 60 σχεδόν χρόνια μετά τη διακήρυξη του Robert Schuman, η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται μπροστά σε μια κρίσιμη καμπή στην ιστορία της. Η οικονομική και νομισματική ένωση που ο Schuman είχε οραματιστεί ως πρώτο στάδιο και καταλύτη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης έχει πια επιτευχθεί. Σειρά τώρα έχουν άλλα, πιο δύσκολα αλλά και πιο μεγάλα ζητήματα: ο καθορισμός των στόχων του άμεσου και του απώτερου μέλλοντος, η διαμόρφωση μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας, η αντιμετώπιση του λεγόμενου δημοκρατικού ελλείμματος και των λειτουργικών προκλήσεων της διεύρυνσης, η καλλιέργεια μιας νέας ευρωπαϊκής συλλογικότητας...

Η δημιουργία του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και η απόφαση να ενσωματωθεί στις Συνθήκες για να διασφαλιστεί η δεσμευτικότητά του σηματοδότησε με τον πλέον συμβολικό τρόπο το άνοιγμα του νέου αυτού κεφαλαίου στην ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, η φύση και το περιεχόμενο των νέων προκλήσεων απαιτούν πλέον την ενεργό συμμετοχή του καθενός από εμάς για την επιτυχή αντιμετώπισή τους. Χωρίς ουσιαστικό διάλογο και την ανάπτυξη μιας ζωντανής, διαδραστικής σχέσης μεταξύ πολιτών και κυβερνώντων η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα μπορέσει να δώσει ικανοποιητικές απαντήσεις στα διλήμματα που καλείται να αντιμετωπίσει, κινδυνεύοντας έτσι να χάσει τη δυναμική της και με την πάροδο του χρόνου να παροπλιστεί. Η προστασία των επιτευγμάτων του παρελθόντος και η διασφάλιση των ευκαιριών του μέλλοντος είναι πλέον ευθύνη όλων μας.

Χρήσιμοι Σύνδεσμοι

Επισκόπηση των δραστηριοτήτων της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων:

http://europa.eu/pol/rights/index_el.htm

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων:

http://fra.europa.eu/fraWebsite/home/home_en.htm

Η δικτυακή πύλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

http://europa.eu/index_el.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

http://ec.europa.eu/index_el.htm

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

http://www.europarl.europa.eu/news/public/default_el.htm

EUR-LEX - Η πύλη εισόδου στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

<http://eur-lex.europa.eu/el/index.htm>

Η Φωνή σας στην Ευρώπη:

http://ec.europa.eu/yourvoice/index_el.htm

EU Bookshop:

http://bookshop.europa.eu/eubookshop/index.action?request_locale=EL

Το δίκτυο Europe Direct:

http://ec.europa.eu/europedirect/index_el.htm

Το έντυπο αυτό εκδόθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση δεσμεύει μόνο το συντάκτη και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για τυχόν χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν. Το ενημερωτικό αυτό φυλλάδιο αποτελεί μια πρωτοβουλία του κέντρου πληροφόρησης Europe Direct ΕΛΙΑΜΕΠ για την ενημέρωση των πολιτών και κατοίκων της ΕΕ.